

Mina år som Svenska flottans präst

Inom Svenska kyrkan finns det fem icke-territoriella församlingar. Det vill säga församlingar som är oberoende av medlemmarnas geografiska hemvist. Dessa är Karlskrona Kungliga Amiralitetsförsamling, Tyska Christinae församling i Göteborg, Tyska S:ta Gertruds församling i Stockholm, Finska församlingen i Stockholm och Hovförsamlingen på Stockholms slott.

Jag ska berätta lite från min tid i Karlskrona Kungliga Amiralitetsförsamling och från den tid jag var Marinpastor stationerad på Marinbas Ost, det vill säga Berga Örlogsskolor och Musköbasen i Stockholm.

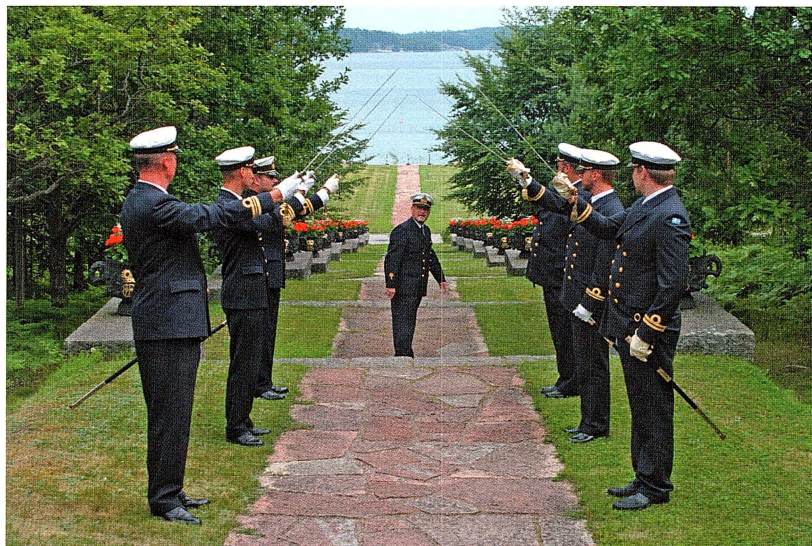
En god vän som var amiralitetspastor/kyrkoherde i Karlskrona ringde en dag till vårt hem i Åsens fäbod och frågade om jag kunde komma ner och hjälpa honom. Hans amiralitetspredikant/komminister skulle åka på långresa med HMS Karlskrona och vara borta i sex månader. Eftersom jag har ett militärt förflutet och Ninna tyckte det skulle vara kul att se en annan del av Sverige ett tag, så accepterade vi erbjudandet och vi blev karlskroniter för ett år.

Örlogsstaden Karlskrona finns på UNESCO:s världsarvslista och grundades på 1600-talet av Karl XI för att ge Sverige och dess flotta en isfri hamn. Den vinter vi var där behövde jag inte ens skifta till vinterdäck, så nog var den gamle kungens val av örlogshamn ett bra val. Jag kan också berätta att Rosenbom som står utanför den pampiga träkyrkan Ulrica Pia inte är originalet, utan en sentida kopia. Den förste Rosenbom står inne i kyrkan och ersattes eftersom han utsatts för massvis av inbrott under århundraden.

Rosenbom lär ha varit en finlandssvensk timmerman som var lite för glad i sprit. Han kom i delo med sina överordnade och frös ihjäl en vinternatt utanför kyrkan. Hans chef som varit vred på Rosenbom fick ruelle över sitt sätt mot honom och lät tillverka en fullstor kopia av den egentligen snälle gubben som var en duktig yrkesman då han fungerade som han skulle. Inuti finns en sparbössa och slantarna som kommer in då besökare lyfter på Rosenboms hatt går till mindre bemedlade i Karlskrona stad. Jag kan berätta att då han tömdes brukade det bli ungefär sex hinkar med småmynt från hela världen! Dessa tömningar sker två gånger per år.

Under min tid i Karlskrona blev jag något av en andlig toastmaster. Det var inte ovanligt att det kunde bli sex vigslar varje lördag under sommarsäsongen. Oftast var det unga officerare som gifte sig och för första gången i mitt liv fick jag dirigera sabelhäckar!

Hur man dirigerar en sabelhäck som består av sex till åtta personer ingick inte i min prästutbildning utan är något jag fått använda sunt förnuft till att lösa. Dessutom var de unga officerarna av idag helt obekanta med blankvapen. Mestadels sitter de och trycker på knappar då de är i strid. Därför lät jag alltid äldste officer i tjänst sköta kommenderingen och såg till att deltagarna vände den vassa sidan av klingorna från brudparet.

Träning av sabelhäck vid Berga slott.

Foto:Ninna Lundin

På denna tid fanns värnpliktiga och vid soldaterinran marscherade flera hundra ungdomar in i kyrkan på ”ett led linje”. Fanborg, blåsorkester, drabanter med mera smyckade dessa gudstjänster och som ”regissör” var det en hel del att fundera ut innan. Givetvis ingår inte sådant heller i prästutbildningen.

Amiralitetspastorn slutade mitt under mitt vikariat och jag fick gå till Förrådet och hämta ytterligare en guldsnodd till min uniformsmössa. Nu blev jag amiralitetspastor med örlogskaptens tjänsteställning, det vill säga jag befordrades från kapten till major. Men jobbet var sig likt bara med den skillnaden att jag nu var ensam präst och hade all administration också.

Då vikariatstiden närmade sig sitt slut påbörjade jag och min fru en ordentlig diskussion om framtiden. Denna vackra stad, Karlskrona. Allt skojigt för oss båda, bjudningar, internationella kontakter och nya trevliga bekantskaper.

– Skulle vi stanna eller inte? Slutligen:

– Det är inte min del av Sverige, sa Ninna.

Så kom det sig att vi hamnade i Åsen igen och där skaffade vi oss vår hund Grabben som kommer att få en avgörande betydelse för fortsättningen av denna drapa.

Väl hemma i Dalarna slog jag upp Kyrkans tidnings platsannonser och bad Grabben välja vilken tjänst jag skulle söka. Han gick bestämt fram till den uppslagna tidningen och satte höger tass på en annons och såg mig i ögonen. Då han tog bort tassan såg jag att han valt den utlysta tjänsten som Marinpastor i Stockholm. Tre månader senare var vi på plats.

Tjänsten som marinpastor var nyinrättad och det fanns ingen att fråga. Jag befann mig på Berga där Flottans fartyg, Helikopter och Ubåtsvapnet var stationerat. Även Muskö med sitt hemliga berg och gigantiska varv samt olika staber ingick i min nya tjänst. Bara att lära sig hitta och uttyda alla militära förkortningar på de glest utplacerade vägskyltarna var en hel vetenskap. Så tänkte jag att det hela måste få ha sin tid. Jesus höll ju snattran i sådär trettio år innan han började sin offentliga verksamhet så jag gav mig själv sex månader för att landa. Under den tiden fick jag kontor på både Muskö och Berga. På Berga fanns ett Soldathem där jag inte behövdes så mycket och på Muskö ett eget kapell. Jag träffade trevliga och kunniga civilanställda, officerare och värnpliktiga på båda ställena.

Här kom jag i direktkontakt med verksamheten och hade tid för det. Vissa dagar var som att jobba på ett stort tivoli! Åka jetturbinbåt! Skjuta med alla

upptänkliga vapen från pistol till pansarskott! Få dekorera särskilt duktiga medarbetare! Civila som militära.

Efter mina inledande sex månader hade jag skapat kontakt och också sett vad jag kanske kunde bidra med i verksamheten. Inför sommarmanövern på Berga ordnade jag med ett gäng hårdrockande fältartister som uppträdde på flaken från lastbilar som parkerats mycket tätt för ändamålet. På söndagen kom en skotska och blåste säckpipa, då jag hade korum för Amfibiebataljonen och inslaget var mycket uppskattat utom av deras hundar...

Dop på Kastellet's tak i Stockholm.

Foto:Ninna Lundin

På Muskö gav jag kurs i kristen djupmeditation som jag lärt av Per Mases på Berget i Rättvik. Jag kunde ta emot ett tiotal personer i kapellet per grupp. Jag fick elva grupper! Minns ännu hur det var att gå till bilen efter att ha suttit på en liten kudde drygt tre timmar på en och samma dag...

Till sjöss duger en tomback som predikstol. Foto:Privat

Psalmsång. Delar av HMS Visborgs besättning. Foto:Hans Lundin

Men visst fanns det en mycket allvarligare verklighet också. Det är nog lätt att förstå att Flottan är en mycket farlig arbetsplats. Dessutom var dess personal ständigt utsatt för det jag skulle vilja kalla politisk terror. Vart fjärde år tas ett nytt försvarsbeslut och unga familjer måste flytta från en ort av landet till nästa. Bostäder i Stockholm är inte så svåra att bli av med, men de som var anställda på Helikopter fick flytta från Karlsborg till Berga och sen till Malmen. 90 lediga villor i Karlsborg från en dag till en annan och dessutom insats till boende i Sveriges kanske dyraste bostadsområde? Familjetragedierna var dessvärre många. Då kunde pastorn vara ett stöd.

Det är något särskilt med blanka knappar Foto:Ninna Lundin

Då Kustartilleriregementet i Waxholm lades ner flyttade det till Berga. Nu talar vi om en av landets hårdaste militärutbildningar: Kustjägare.

Några få förband i vårt land får bära en grön basker däribland kustjägarna och fjälljägarna. Jag gjorde lumpen på fjälljägarna i Kiruna och trodde att det skulle gillas sådär 30 år senare, men chefen för Amfibieregementet bevarade deras tradition.

– Vill du ha vår basker måste du göra baskerprovet! Sa den stränge översten, och typer i hans vikt- och muskelklass säger man bara inte emot... Så kom det sig att jag vid just fyllda 50 år fick ”förmånen” att avlägga baskerprovet.

Lyckligtvis fanns det en gradering avseende ålderskategorier och uppgifter inom förbandet. Gud är god! En 50-årig stabsofficer ska kunna simma 400 meter på viss tid, livrädda, skjuta med pistol och känna till övriga vapen inom bataljonen samt genomföra ett fysiskt prov!

Det är ganska typiskt militärer att i text sväva på målet då de ska beskriva det värsta tänkbara. Simning, skjutning med mera var inga som helst problem. Det klarade jag som ingenting. Men, vad innebar det fysiska provet? Jo, som vanligt i det militära: löpning på tid eller marsch med full packning!

Jag brukade själv vara med läkarna och sjuksköterskorna för att peppa de värnpliktiga som med full packning, vapen och utan sömn ramlade ihop vid kontrollerna längs den fruktade Jägarmarschen.

– Marschfraktur! brukade doktorn säga och beordra elastiskt förband på fötterna på de som ville fortsätta. – Ortopeder ska också leva, brukade han svara då jag stilla undrat hur han kunde skicka iväg dessa uppenbart skadade unga människor till fortsatt marsch.

Nu var det alltså MIN tur att erövra denna mytomspunna sticketova. – Hur krångla sig ur detta?

Min nyfunne vän sportofficeren visste på råd. Han sa att jag kunde cykla på motionscykel med ett visst motstånd i en timme. Det motsvarade en marsch. Jag kollade givetvis noggrant att trögheten gällde för en 50-årig stabsofficer och frågade om det inte fanns någon Veteranklass. Dessvärre gjorde det inte det.

Dagen kom. Iförd kortbrallor och T-shirt infann jag mig i gymnastiksalen på Berga. Sportofficeren satte in alla värden, startade uret och sen ”bar” det iväg. Jag fick börja med att fråga om han inte skulle släppa spärren. Han kollade och det visade sig att någon spärr inte alls låg i, utan att han ställt in korrekt motstånd!

Inte ens min betydande kroppsvikt bemästrade detta motstånd!

– OK! Du får värma upp lite... sa han och visade tydligt hur man manipulerade motståndet, innan han lämnade rummet.

Några ynglingar passerade mig fem minuter senare och de såg förskräckta ut där jag satt med mitt uppvärmningsmotstånd. Skulle tro att andhämtningen liknade det en förstagångsföderska med sätesbjudning presterar... Därefter blev jag ensam i rummet och vad som skedde de övriga 55 minuterna är en sak mellan mig och vår Herre!

Men grön basker fick jag! Påhängd av översten själv.

Baskern!

Foto:Ninna Lundin

På våren i Ryssa då fåglarna sjunger och det porlar muntert från rännor och rör brukar jag ta på mig min gröna basker och minnas de droppande ljuden från dagen då jag erövrade den.

Hans Lundin